

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 50 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială

Partea oficială.

HIROTONIRE.

În ziua de 8 Septembrie — sărbătoarea Nașterii Prea Curatei Vergure Maria — a fost hirotont întru preot diaconul *Grigore Pop*, la sfânta mănăstire dela Moiseiu.

În 12 Septembrie, — Dumineca înaintea Înălțării sfintei Cruci — în biserică din Sasnires au fost hirotont întru ipodiaconi și diaconi clericii: *Vasile Bucșa, Vasile Mocan, Gavrilă Pop, Ilie Pop, Aurel Socăciu și Ioan Vălean*, iar în ziua de 14 Septembrie, — Înălțarea sfintei Cruci, — au fost hirotont întru preoți, cu excepțiunea diaconului *Vasile Bucșa*, neavând etatea canonică.

Din șed. cons. 11 Septembrie 1926.

Nr. 4364.

NUMIRI.

Mult Onoratul *Dr. George Hetcou*, protopop onorar al Eparhiei de Oradea, directorul liceului „George Șincai” din Baia-Mare este numit *protopop onorar* cu facultate de a purta brâu roșu și *asesor konzistorial*.

Din șed. cons. 24 Iulie 1926.

Nr. 347.

Onoratul *Victor Cristea* preot în Horvatpetenia este numit *administrator local* la parohia *Vârșolț* (D. Periceiului).

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4297.

Onoratul *Pahoniu Pop* paroh în Lozna (D. Surducului) este numit *protopop onorar* cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4421.

Onoratul *Ioan Török* paroh în Cetan (D. Olpretului) este numit *protopop onorar* cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4419.

Onoratul *Eugen Balint* paroh în Cristolț (D. Surducului) este numit *protopop onorar* cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4422.

Onoratul *Ioan Mureșan* paroh în Valea Groșilor (D. Vadului) este numit *protopop onorar* cu facultate de a purta brâu roșu.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 440.

Onoratul *Ioan Pop* administrator local în Negreni (D. Surducului) este numit *paroh*.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4423.

Onoratul *Vasile Bota*, preot în Capnic este numit *administrator local* la parohia *Cernești* (D. Mănașturului).

Din șed. cons. 21 Sept. 1926.

Nr. 4453.

Primire în clerul tânăr.

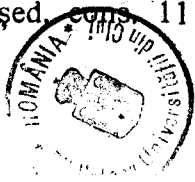
Tinerii *Fărcașiu Aurel* din Chiuza, *Mureșan Vasile* din Tașnad și *Oniga Tanase* din Suciul de jos sunt primiți în clerul tânăr.

Din șed. cons. 20 Sept. 1926.

Nr.ii 4632, 4639, 4562.

Activitatea Reuniunilor Mariane.

Invităm pe toți Frații conducători ai Reuniunilor Mariane din teritoriul Eparhiei, ca de cea mai mare urgență



să Ne înainteze rapoartele întârziate despre activitatea din anul școlar trecut. Gherla, la 23. Sept. 1926.

Nr. 45-6.

Manuale de Religie.

În legătură cu ordinul Nostru din 11 Sept. a. c. Nr. 4369 în cauza manualelor de religie pentru școlile medii ale Rds. Dr. Nicolae Brânzeu și Cl. Dr. Ioan Georgescu, prin aceasta împărtășim Onoraților preoți-profesori de religie și cateheți dela licee și școli medii, că Prea Veneratul Ordinariat Metropolitan din Blaj cu datul 18 Sept. Nr. 5254—1926. Ne încunoștințază, că a luat măsuri pentru scoaterea unor noi ediții a manualelor de religie dificultate.

Se sperează, că noile ediții să fie terminate până la începutul lunii Octombrie a. c. Drept aceea elevii dela respectivele școli să nu-și facă cheltuială cu cumpărarea primei ediții din manualele dificultate, ci să aștepte apariția ediției celei noi.

Prin urmare dispoziția făcută cu Nr. citat mai sus, referitoare la manu-

alele de „Liturgică“ și „Istorie bisericească“ ale Mult Onoratului Ștefan Roșian prin prezenta se revocă.

Din sed. cons. 25 Sept. 1926.

Nr. 4550.

Concurs

la parohii.

Parohia *Chelița* (D. Neprăzii) se curentează cu termenul de 1 *Noembrie a. c.*

Din sed. cons. 25 Sept.

Nr. 4627.

Doritorii de a dobândi acest beneficiu parohial, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlastic 1925-26; la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat, atestat officios că pruncii totuși au fost catehizați.
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autenticate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Apărarea Creștinismului

prin

Unirea Bisericilor.

(Urmare).

Bulgaria deși constituită mai târziu în stat autonom, dar încă pe când forma parte nominală din imperiul otoman, și având mulți credincioși bulgari în Macedonia și în Turcia, a fost cea dintâi care a început și continuat o luptă înverșunată împotriva Patriarhatului Grecesc, prima care și-a dobândit autonomia bisericească în detrimentul Patriarhatului Grecesc. Noi suntem Slavi și nu Greci, ziseră ei, nu vom să mai fim socotiți de Greci. Suntem Slavi și vom o biserică slavă cu ierarhie slavă și cu cap Slavon. Astfel și-au consti-

tuit o ierarhie proprie în frunte cu un Esarh (Primat) recunoscut de sublima Poartă nu numai pentru Bulgaria, ci și pentru Macedonia, Tracia și pentru întreaga Turcia europeană.

Firește că aceasta deslipire n'a plăcut Patriarhatului bizantin, văzând în ea un atentat la Unitatea Bisericii ortodoxe. Era naționalismul ridicat la rang de principiu pentru a sparge Biserica Ortodoxă din Imperiul Otoman în tot atâtea biserici naționale și regionale. Trebuia să se osândească o atare deslipire. Și de fapt s'a osândit în un Sinod ținut la Constantinopol în anul 1862 fiind de față cei patru Patriarhi și Episcopii lor. Singur numai Patriarhul din Ierusalim nu voi să subscrie contra Naționalismului, ca să nu se atingă Rusia, care desfătuia hotărârea din chestiune, și care sprijinise autonomia bi-

sericească bulgară, ca să împedecă pe Bulgarii din Macedonia și din Tracia să nu o primiască dela Romă, la care se îndreptase o minoritate oarecare, primind Unirea cu sfântul Scaun.

Dar Bulgarii nu s'au îndestulit cu deslăpșirea de Patriarhat formându-și propria lor ierarhie autonomă, ci au mers și mai departe. Ei au văzut, că acolo unde Bulgarii erau amestecați cu Greci, puterea și prioritatea era pentru limba grecească, și de aceea pentru Elinism. S'au hotărât deci să nimicească elenismul, unde era amestecat cu Bulgarii. S'au organizat bande armate în Macedonia și în Tracia, cari au pornit jafuri și omoruri formale între Greci, așa cât au nimicit sate grecești, biserici și școli grecești, ca să rămână stăpâni preste acelea teritorii elementul bulgar. Necesitatea de apărare a împins pe Greci să-și formeze și ei bande proprii, ca să apere satele și orașele grecești din acelea ținuturi. Dar și aceste bande nutresc ură sălbatică în contra inamicilor lor, și jefuesc și omoară pe Bulgarii pe cari îi ajung. Aceștia la rândul lor, năvălind cu bandele lor în Macedonia și Tracia, se iau pe seamă că în propriul teritor există în Rumelia colonii grecești înfloritoare cu școale, cu biserici bogate, cu Episcopi și cler propriu, cari traiau în liniște pe lângă majoritatea bulgară. S'au hotărât să nimicească aceste colonii, și s'au pornit prigoniri, jafuri și omoruri, așa încât au trebuit să emigreze bieții Greci ori în Turcia ori în Grecia, care nu-i putu ajuta cu arme, căci pentru a ajunge în Bulgaria trebuia să treacă armata prin teritorul turcesc.

Sălbătăcia bulgară au imitat-o Românii ortodoxi. România voia să dobândească pentru Românii din Macedonia o ierarhie națională română. Poarta s'a învoit la aceasta. Dar când era să se executeze planul, Sublima Poartă s'a împotriviț, fiindcă prin procedură aceasta s'ar fi atins privilegiile Patriarhatului ecumenic. De aci s'a aprins în mare foc de ură națională în contra Grecilor. Poporul din București a nă-

vălit asupra bisericilor, cercurilor, asociațiilor, institutelor grecești, s'au rupt relațiunile diplomatice cu Grecia și s'au organizat bande armate împotriva Grecilor din Macedonia.

Sârbia, cari și ei deși slavi, voesc pentru connaționalii lor din Macedonia o ierarhie sârbească, neîmplinindu-se dorințele lor, au alcătuit și ei bande armate ca să combată și pe Greci și pe Bulgarii, cari se opun planurilor lor. Așa că naționalismul ortodox nu pare a mai fi creștin, nutrind ura unei națiuni împotriva alteia, fiind unealtă de ură împrumutată din motivul pretenziunii de a avea în acelaș teritor atâtea ierarhii ortodoxe câte sunt naționalitățile ortodoxe. Patriarhatul ce se numește *Ecumenic General*, dacă nu ar avea *spiritul particularismului grecesc*, ar fi putut îndestuli toate naționalitățile, dând Episcopi după majoritatea ținutului și dând minorităților preoți din propria naționalitate. Inșă Patriarhatul e grecesc și vrea să fie grecesc cu tot prețul, încunjurând naționalismul!

Și nu se pricepe, că naționalismul bisericesc e o curată consecință a dezvoltării istorice a Patriarhatului din Constantinopol? El pretinse, ca titlul să fie *Arhiepiscop* a Romei celei Nouă și Patriarh Ecumenic, adică general. E adevărat că la început acest titlu se explica în senz binevoitor, pentru ca să nu se atingă nici Papa, nici ceilalți trei Patriarhi din Răsărit. Dar răcindu-se cu încetul relațiunile între Vechia și Nouă Romă, însemnarea acelui titlu se explică întru lezarea autorității Sfântului Scaun Apostolic al Romei, până când s'a pretins, că pe cum două erau Imperiile Romane, doi se fie și Arhiepiscopii și Patriarhii cu egale drepturi și puteri: Papa se fie Patriarhul Apusului în fruntea Bisericilor din Apus, iar Arhiepiscopul din Constantinopol ca Patriarh Ecumenic în fruntea Bisericilor din Răsărit, iar Papei i-se rezervează numai onorurile de Prim Patriarh, ca Episcop al Romei Vechi, care dădu titlul și demnitatea la Imperiul Roman.

S'ar fi părut că nimicindu-se de Turci imperiul Bizantin, și încetând Constantinopolul de a fi capitala Imperiului Roman din Răsărit, și devenind capitala imperiului turcesc, ar fi trebuit să înceteze toate pretenziunile superbe ale Episcopului din Bizanț, de a fi Arhiepiscop al Romei Noave și Patriarh universal al Bisericilor din Răsărit.

Dar nu, de loc, răspund ei: Imperiul n'a încetat, ci s'a transformat. Sultanul prin întreprinderea unui pact este Împăratul politic, și militar, și legislativ, iar Patriarhul e Capul bisericesc și civil, astfel lucrurile ramaseră cum erau pe timpul Imperiului bizantin. Și așa Patriarhul rămase Capul credincioșilor *Rum*, al Ortodoxilor din întreg imperiul otoman. Așa se argumentă în trecut, până ținu domnia Sultanului turcesc... Inșă erau excepțiuni și încă importante. Nu toate țările ortodoxe căzură sub jugul turcesc. Era un stat ortodox independent: Rusia, care primea pe Metropoliții săi dela Patriarhul din Constantinopol. Se părea lucru necuviincios ortodoxilor Ruși, să primească Metropoliți dela un Patriarh supus Turc, și de aceea Episcopii Ruși cu învoirea tacită a Patriarhatului din Constantinopol, și-au ales Metropoliți ei singuri, păstrând numai pentru memorie onoruri respectuoase numitului Patriarh. Dar era ceva mai important pentru Ortodoxia Orientală.

Imperiul ortodox dispărând în Orient, se ridică la Nord, nu mai mult în formă grecească, ci Slavă. Și pe cum Constantinopolul, capitala imperiului dispărut, avea un Patriarh, așa Moscova, noua Capitală a Imperiului, carea se desvolta tot mai tare, și-a ales Patriarh. Constituindu-se imperiul rusesc pe temelii solide și în parte cu cheltuiala imperiului otoman, Petru cel mare a suspins alegerea Patriarhatului din Moscova, înlocuind pentru administrarea bisericăscă un Sinod permanent, la care avea să participe un Procurator impe-

rial independent de Patriarhii din Orient, cu cari trebuia să se susțină numai relațiuni prietenești. Astfel Rusismul se substituia Bizantinismului, luând protecția Bisericilor ortodoxe. De aci proveni o secretă gelozie din partea Elenismului, care se sbătea ca să scape de sub sclăvia Turcească, iar *Rusismul* ori *Panslavismul*, dacă vreți, crescă în putere.

Inșă Rusia, în politica sa tradițională, pricepu că pentru a putea infiltra influința sa în Răsărit, trebuia să favorizeze și să ajute renașterea Elenismului. De fapt unul dintre marii factori ai Regatului Greciei și a alipirei altor teritorii după anul 1820 la acel regat a fost Rusia, care protegând Elenismul în literatură, în arte, în știință și în espanziune, infiltrează peste tot influința elenica. Constituirea Greciei în regat mai produce o altă rană Patriarhatului ecumenic, că regatul se deslipi de supunerea la acel Patriarhat, constituindu-și și ei un Sinod dirigent, ca și Rusia, pe lângă toate reclamările și protestele Fanarului. Iată dară după naționalismul rusesc urmează naționalismul grecesc sau elenic, și după acestea urmă naționalismul românesc, și apoi cel sârbesc, cari în statele lor proclamă independența bisericii naționale de patriarhatul ecumenic. Acest proces istoric al naționalismului ortodox în contra pretenziunii Patriarhatului din Constantinopol, este o consecință logică că au voit să întemeieze puterea patriarhală peste toate bisericile din Răsărit pe un titlu contingent, pe titlul de a fi *Arhiepiscop al Romei Noave*, capitala imperiului Roman din Răsărit. Căzând imperiul, Noua Romă a dispărut și ea cu dânsul, și de aceea dispăru titlul, pe care se fundase puterea Patriarhatului Ecumenic.

(Va urma).